

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »For en europæisk politik til sanering af sektoren for web offset og rotationsdybtryk i Europa« (initiativudtalelse)

(2011/C 44/16)

Ordfører: **Pierre GENDRE**

Medordfører: **Nicola KONSTANTINOU**

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede den 16. juli 2009 i henhold til forretningsordenens artikel 29, stk. 2, at udarbejde en initiativudtalelse om:

»For en europæisk politik til sanering af sektoren for web offset og rotationsdybtryk i Europa«.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Rådgivende Kommissionen for Industrielle Ændringer, som vedtog sin udtalelse den 1. juli 2010.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 464. plenarforsamling den 14.-15. juli 2010, mødet den 14. juli 2010, følgende udtalelse med 145 stemmer for, 2 imod og 7 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og henstillinger

1.1 Den grafiske industri i Europa står over for enorme udfordringer pga. det dalende antal læsere af aviser og blade, internettets stigende udbredelse som informationskilde og reklamedie og den hårde internationale konkurrence på en række områder inden for sektoren.

1.2 Navnlig web offset- og dybtryksektoren står i en endnu vanskeligere situation pga. en betydelig produktionsmæssig overkapacitet, der af en række eksperter vurderes til 25-30 %. IFO-instituttets konjunkturrapport om den grafiske industri i Tyskland dokumenterer, at investeringerne i branchen har fulgt markedets tendens og er faldet siden 2008. 2006 og 2007 var ret gode år for den grafiske industri⁽¹⁾. Siden 2008 har investeringerne imidlertid ligget på et markant lavere niveau. Dette har skyldtes ønsket om at rationalisere og forbedre produktionsflowet.

1.3 Den grafiske industri lider af overkapacitet, hvortil kommer en række andre vigtige konkurrencefaktorer, såsom de nye mediers tiltrækning, import fra lavtlønslande og dalende efterspørgsel. Disse ugunstige økonomiske betingelser har medført et kraftigt fald i priserne og har haft negative konsekvenser for reallønningerne for de ansatte i sektoren.

1.4 Desuden har den nuværende økonomiske krise gjort adgangen til lån vanskeligere. Som i så mange andre sektorer har disse negative tendenser øget behovet for at reducere produktionsomkostningerne. Situationen har påvirket de seneste overenskomstforhandlinger. Disse vanskeligheder taget i betragtning kan det frygtes, at de grafiske virksomheder, herunder navnlig dem der opererer i de mest sårbare markedssegmenter, vil blive tvunget til omstruktureringer og massefyringer.

1.5 Kommissionen offentliggjorde i 2007 resultaterne af en undersøgelse af sektorens konkurrenceevne. Undersøgelsen mundede ud i en række forslag til en handlingsplan for den grafiske industri. EØSU støtter samtlige disse forslag, som industrien i øvrigt er i færd med at gennemføre, og som fortsat er relevante. Udvalget glæder sig over de resultater, der allerede er opnået, men mener, at vanskelighederne i sektoren, der er blevet kraftigt forværret af den krise og recession, der har ramt alle medlemsstater i EU, nødvendiggør en række nye initiativer for at kunne løfte udfordringerne på kort og mellemlang sigt.

1.6 EØSU er underrettet om, at der er igangsat et fælles projekt af et års varighed mellem sektorens faglige organisationer og arbejdsgivere, hvis formål er at fastsætte for begge parter acceptable retningslinjer for en socialt ansvarlig omstrukturering af sektoren. Projektet, der blev igangsat i 2009, vil give arbejdsgiverne og de faglige organisationer mulighed for at foretage en fælles analyse af sektorens problemer og overveje, hvordan disse kan løses i kraft af en koordineret indsats. En sådan løsning bør bestå i udarbejdelse af en handlingsplan med det formål at reducere overkapaciteten i sektoren.

1.7 Planen kunne være et led i udarbejdelsen af en mere langsigtet industripolitik, der også omfattede overvejelser om en ny tilrettelæggelse af aktiviteterne i den grafiske industri. Indsatsen bør følges af en gruppe på højt niveau sammensat af repræsentanter for industrien og fagforeningerne samt af en række eksperter. Gruppen bør nedsættes i kommissionsregi. Dens opgave bør være at pege på kommende ændringer og værktøjer til i kraft af et transparent informationsindsamlings-system at styre disse ændringer.

1.8 Den sociale dialog mellem arbejdsgivere og fagforeninger foregår i øjeblikket kun på virksomhedsniveau og på nationalt plan. EØSU anmoder Kommissionen om at etablere et EU-udvalg for den sociale dialog for sektoren som helhed.

⁽¹⁾ Ifo, Investitionstest, München, Frühjahrgutachten 2008 (IFO-investeringsrapport, foråret 2008).

1.9 Dagsordenen for en formel, struktureret social dialog kunne omfatte følgende punkter:

- 1) Overvejelser om forskellige beskæftigelsesbevarende foranstaltninger i form af uddannelse og omstilling kombineret med en nedsættelse eller omlægning af arbejdstiden, teknisk ledighed og mobilitetsmuligheder internt i virksomhederne eller branchen eller uden for disse.
- 2) En undersøgelse af, hvilke foranstaltninger der skal til for at sikre en tilpasning af produktionskapaciteten til efterspørgslen uden at påvirke løn- og arbejdsvilkårene negativt.
- 3) Fælles henstillinger fra lønmodtager- og arbejdsgiverrepræsentanterne om retningslinjer for kommende langsigtede investeringer i sektoren, idet der dog skal mindes om, at behovet for nye investeringer og deres størrelsesorden kun kan vurderes i fuldt omfang på virksomhedsniveau. Fastlæggelsen af en hensigtsmæssig investeringsstrategi bør sikre investeringer i nye maskiner for at erstatte gamle eller for at efterkomme efterspørgslen, og dette vil ruste virksomhederne til at kunne operere effektivt på nuværende eller fremtidige forretningsområder.
- 4) Behovet for en økonomisk tilstandsrapport om sektoren, der samler og konsoliderer data og samtidig sikrer fortrolighed om virksomhedernes strategiske planer. Dette punkt bør stå allerøverst på dagsordenen, idet det er en forudsætning for at kunne vurdere sektorens spillerum.
- 5) Indsamling af bedste praksis vedrørende arbejdsvilkår og muligheder for uddannelse og omstilling under overholdelse af normerne i den europæiske sociale model og kollektive aftaler og overenskomster, hvor sådanne findes.

1.10 EØSU anmoder Kommissionen om at etablere et europæisk branche- og kompetenceobservatorium eller -sektorråd, der kan vurdere sektorens nuværende og kommende behov og bistå den med at skabe overensstemmelse mellem udbuddet af uddannelser og efterspørgslen efter dem. Observatoriet vil kunne fremme den løbende erhvervsuddannelsesindsats samt mobilitet og omstilling blandt de ansatte.

1.11 Her og nu foreslår EØSU, at de kompetente europæiske organisationer med økonomisk og logistisk støtte fra Kommissionen og med dens aktive deltagelse arrangerer en konference for samtlige interessenter med henblik på dels at foretage en fælles statusopgørelse og finde praktiske løsninger på kort sigt, dels at bevilge en uafhængig undersøgelse af sektorens fremtid på mellemlang og lang sigt. Arbejdsmarkedsparterne kan f.eks. blive bedt om at pege på, hvilke foranstaltninger der akut er behov for med henblik på at trække markedet i en mere holdbar retning, og på mulige udviklingsscenarier for sektoren.

1.12 Der kunne foretages en analyse af aftaleformidlernes aktivitet for at vurdere deres indflydelse på prisfastsættelsen, ligesom virksomhederne kunne undersøge mulighederne for at

indgå specialiseringsaftaler som bidrag til en forbedret udnyttelse af produktionskapaciteten i kraft af stordriftsfordele og forbedrede produktionsteknikker.

1.13 EØSU opfordrer de nationale og europæiske myndigheder til i forbindelse med tilrettelæggelsen af uddannelses-, omstillings- og mobilitetsfremmende foranstaltninger for de ansatte i den grafiske industri at lette sektorens adgang til offentlig finansiering navnlig via Den Europæiske Socialfond og Den Europæiske Fond for Tilpasning til Globaliseringen. Endvidere opfordrer udvalget virksomhederne til at undersøge, i hvilket omfang de kan trække på Den Europæiske Investeringsbank med henblik på at finansiere investeringer i ny teknologi for at udvikle nye forretningsområder.

2. Baggrund

2.1 Udviklingen i den grafiske industri i Europa hænger tæt sammen med udviklingen blandt underleverandørerne af papir, tryksværte og maskiner og deres ordregivere, der kæmper for at løse deres egne problemer, for visses vedkommende ved hjælp af virksomhedssammenlægninger.

2.2 Vanskelighederne skyldes de af krisen forstærkede strukturelle ændringer på det kommunikationsteknologiske område med internettets udbredelse, der gradvis ændrer den måde, markedet er struktureret på. Internettets store betydning sætter sit præg på alle led af værdikæbelseskæden, f.eks. i form af reducerede reklamebudgetter, der i visse tilfælde uigenkaldeligt fjerner et livsnødvendigt indtægtsgrundlag for de grafiske medier, hvilket har negative konsekvenser for informationspluralismen.

2.3 For virksomheder, der arbejder med produkter, som ikke er pålagt tidsmæssige begrænsninger med hensyn til markedsføringen (navnlig bøger af forskellig art), medfører de nye transport- og kommunikationsmuligheder øget konkurrence fra trykkerier i Indien eller Kina. Ligeledes tyder noget på, at aftaleformidlerne i deres stræben efter at opnå de laveste priser i stadigt højere grad giver ordrerne til asiatiske trykkerier, hvorved luften går ud af det europæiske marked til skade for investeringerne i sektoren. Dette kombineret med den stigende udbredelse af online- frem for trykte kataloger har særdeles alvorlige konsekvenser for web offset- og dybtryksektoren i Europa.

2.4 Ifølge de senest offentliggjorte tal fra Eurostat tæller den grafiske industri i Europa 132 571 virksomheder med tilsammen 853 672 ansatte ⁽²⁾. I EU-25 tegner syv lande (Storbritannien, Tyskland, Frankrig, Italien, Belgien, Nederlandene og Spanien) sig for 80 % af den samlede beskæftigelse i sektoren. Mere end 95 % af de grafiske virksomheder i EU beskæftiger under 50 medarbejdere, hvilket svarer til 60 % af det samlede antal beskæftigede i sektoren, mens mindre end 5 % af virksomhederne har mere end 250 ansatte, svarende til 13 % af den samlede beskæftigelse. Et mere fyldestgørende og præcist billede af sektoren forudsætter imidlertid mere detaljerede tal, der dog ikke foreligger i øjeblikket.

⁽²⁾ La compétitivité des industries graphiques européennes, Commission européenne (2007). [Den europæiske grafiske industris konkurrenceevne, Kommissionen 2007].

2.5 Nærværende udtalelse fokuserer i alt væsentligt på web offset og dybtryksektoren pga. de store oplag, produkterne trykkes i. Den behandler ikke avis- eller emballagestrykkeriernes problemer, fordi der af produktmæssige årsager her efter almindelig opfattelse er tale om et andet marked. Mange aviser råder faktisk over deres eget trykkeri og har derfor kun marginal indvirkning på dette marked. Web offset- og dybtryksektoren omfatter grafiske virksomheder, der producerer i meget store oplag. Web offset og dybtryk er to forskellige trykmetoder, der kræver forskelligt udstyr. Offsettryk bruges af store web offset- og af små arkoffset-trykkerier. Samlet tegner offset- og dybtrykssektoren sig for en markedsandel på 56 % af det klassiske trykkeri i EU ⁽³⁾. Virksomhederne i sektoren producerer bøger, vejvisere, kataloger og magasiner, som i sagens natur generelt trykkes i meget store oplag, dvs. mellem 10 000 og 300 000 eksemplarer.

2.6 Halvdelen af produktionen udgøres af magasiner, den anden halvdel fortrinsvis af kataloger, reklamebrochurer og bøger. Det samlede papirforbrug udgør 5 mio. tons. De fleste magasiner og en lang række emballager i Europa dybtrykkes. Den europæiske dybtryksektors produktionskapacitet andrager 5 mio. tons på årsbasis. Heraf tegner 5 lande sig for hele 80 %. I alt findes der 222 rotationspresser i EU.

2.7 Web offset- og dybtryksektoren kendetegnes ved, at virksomhederne er store, og det gælder i begge sektorens dele (der findes ca. 30 web offset- og ca. 25 dybtrykkerier i EU). De konkurrerer med hinanden og forsøger at erobre markedsandele i en situation, hvor den globale efterspørgsel er faldende. Igennem de senere år har dybtrykkerierne været udsat for stigende konkurrence fra web offset-trykkerierne. Virksomhederne bliver sat under et stadigt større pres, og arbejdsmarkedsparterne tvinges til at forhandle omstruktureringer, samtidig med at de i videst muligt omfang forsøger at holde hånden over beskæftigelsen og løn- og arbejdsvilkårene.

3. Begrundelse

3.1 De problemer, som den europæiske grafiske industri som helhed står overfor, er endnu mere udprægede i web offset- og dybtryksektoren, som er blevet ramt med fuld styrke af problemer af dels strukturel, dels konjunktuel art, dvs. den overordnede udvikling i mediebranchen med internettets stigende udbredelse og deraf følgende vigende marked for de trykte informationsmedier, overkapacitet, overinvestering og virksomhedssammenlægninger.

3.2 Den globale udvikling i mediebranchen

3.2.1 Produktionsvoluminet vil formentlig fortsætte med at falde i de kommende år pga. udviklingen inden for online-

medier, internetreklame og de adfærdsændringer, dette medfører blandt læserne.

Gennem de seneste fem år er der således allerede konstateret et fald i antallet af trykte vejvisere og kataloger. Produktionen heraf er imidlertid afgørende for web offset- og dybtryksektoren i EU. Fortsætter tendensen, betyder det nye omstruktureringer, fusioner og virksomhedslukninger efterfulgt af yderligere fyringer.

3.2.2 Gennem de seneste seks år har bladindustrien i EU »lidt af en tilbagegang, der er karakteriseret ved faldende salgstal og faldende priser« ⁽⁴⁾. Iflg. Intergraf har fire af de seks største bladproducerende lande registreret en tilbagegang i årene mellem 2001 og 2004, med undtagelse af Spanien og Italien, som har haft en mindre fremgang. Mere aktuelle tal peger imidlertid på, at de italienske og spanske markeder nu er vigende. I 2009 faldt udgifterne til reklame i måneds- og ugebladene med 28,7 % i Italien (Nielsen), mens bladproduktionen kun faldt med 10,5 % (Istat). Der er tale om en ubrudt tendens, som vil fortsætte, så længe sektoren lider af overkapacitet. Eftersom bladkoncernerne sigter efter et mere specialiseret publikum for at forbedre deres salg, er størrelsen af de bestilte oplag faldende, hvilket har negative følger for web offset- og dybtryksektoren, for hvis vedkommende der kun er besparelser at hente på produktionsomkostningerne, hvis oplagene er meget store.

3.2.3 De bladkoncerner, der udgiver dagblade, har reduceret antallet af titler pga. det dalende antal læsere. I Storbritannien gik således ikke mindre end 53 blade, for størstedelens vedkommende gratisugeaviser, ind i 2008. Nogle koncerner tilbyder kombinerede abonnementer på den trykte avis og den digitale udgave i et forsøg på at få de to informations- og reklamemedier til at spille sammen. Det er endnu for tidligt klart at vurdere, hvorvidt denne fremgangsmåde er vejen frem, men den kan måske være med til at bremse tilbagegangen i sektoren og lette omskolingen for visse grupper af beskæftigede.

3.2.4 Udgifterne til papir udgør mere end halvdelen af trykkeomkostningerne i EU, og eftersom virksomhederne indkøber papir enkeltvis, har de vanskeligt ved at hamle op med de gruppeindkøb, der praktiseres i Sydøstasien. Stationers' and Newspaper Makers' Company har i en rapport for nylig vurderet, at efterspørgslen efter avisepapir vil blive halveret (56 %) inden 2020. Den samme rapport peger endvidere på, at efterspørgslen efter magasiner formentlig vil falde med en tredjedel som følge af stigningen i online-udbuddet og følgerne heraf for reklameindtægterne. De digitale mediers effekt på erhvervsmagasinerne er ikke medregnet heri ⁽⁵⁾.

⁽³⁾ La compétitivité des industries graphiques européennes, Commission européenne (2007). [Den europæiske grafiske industris konkurrenceevne, Kommissionen 2007].

⁽⁴⁾ La compétitivité des industries graphiques européennes Commission européenne (2007). [Den europæiske grafiske industris konkurrenceevne, Kommissionen 2007].

⁽⁵⁾ The Future of Paper and Print in Europe, Stationers' and Newspaper Makers' Company (2009).

3.2.5 Tidligere havde de store forlag deres egne trykkerier, der trykte deres produkter. Igennem det seneste tiår har mange af forlagene solgt trykkerierne fra for at kunne koncentrere sig om kerneforretningen. Det hører i dag til sjældenhederne, at et forlag har eget trykkeri. Desuden bruger forlagene i dag aftaleformidlere med det formål at få placeret trykkeopgaverne hos de trykkerier, der kan tilbyde den laveste pris. Dette medfører yderligere pres på virksomhederne i den grafiske industri, hvilket skærper problemerne i en sektor, der allerede er stærkt svækket. Overkapaciteten gør, at de store og magtfulde forlag kan gennemtvunge lave priser, hvilket reducerer de grafiske virksomheders fortjenstmargen med negative følger for aflønningen af de ansatte i sektoren.

3.2.6 Udgiverne af kataloger og ugeblade lægger et tilsvarende pres på fremstillingsprisen på deres produkter. På grund af den skarpe konkurrence om hver eneste kontrakt forsøger de fleste grafiske virksomheder at reducere omkostningerne ved primært at skære ned på lønudgifterne, hvilket forringer de ansattes løn- og arbejdsvilkår.

3.2.7 Finanskrisen har haft negative konsekvenser for de grafiske virksomheders adgang til lån, da disse i forvejen har haft et dårligt omdømme blandt bankerne. Derudover tvinger krisen virksomhederne til at skære ned på reklamebudgetterne, hvorved de grafiske virksomheders aktiviteter indskrænkes.

3.2.8 Endelig er det vanskeligt for de grafiske virksomheder at diversificere forretningen, selvom dette er ønskeligt, eftersom de fleste af virksomhederne af mangel på økonomiske midler eller pga. de fysiske rammer i øjeblikket ikke er i stand til at foretage investeringer, navnlig i prepress-produktionsleddene inden trykning.

3.2.9 Derimod synes de små og mellemstore virksomheder at have lettere ved at tilpasse sig de strukturelle ændringer og konjunkturelle vanskeligheder pga. mere fleksible arbejdsgange, der gør det nemmere at tage hensyn til bredere kundegrupper behov. Disse virksomheder vil i fremtiden kunne bidrage til at opsuge en del af den arbejdskraft, som mister beskæftigelsen i de større virksomheder, om end det er vanskeligt at sætte tal på, i hvilket omfang dette vil ske.

3.3 Overkapacitet og overinvesteringer

3.3.1 Den stigende overkapacitet⁽⁶⁾ inden for den europæiske web offset- og dybtryksektor, der er et resultat dels af faldende efterspørgsel på det europæiske marked, dels af overinvestering, påvirker virksomhedernes snævre fortjenstmargener negativt. I en situation, hvor branchen i forvejen har været under pres, er der nu en risiko for, at virksomhederne vil skride til mere drastiske foranstaltninger for at reducere omkostningerne i et desperat forsøg på at fastholde fortjenstmargenerne eller simpelthen for at overleve. Der er en lang række virksomheder, der for at begrænse tabet vil blive tvunget til at acceptere salgspriser, der ligger under fremstillingspriserne.

⁽⁶⁾ Gennard, J. The Impact of the financial crisis on the European graphical industry (2009).

3.3.2 Ifølge en undersøgelse foretaget af UNI Europa Graphical faldt den grafiske industris produktion i 2008 til niveauet fra 2004⁽⁷⁾. På trods af de ugunstige konjunkturer købte de europæiske dybtrykkerier 28 nye maskiner i årene mellem 2005 og 2008. Det skal dog siges, at disse indkøb til dels var strategisk begrundede i et ønske om f.eks. at forny kapitalapparatet, leve op til nye krav i markedet og at råde over supplerende kapacitet for mere effektivt at kunne efterkomme toppe i efterspørgslen. Maskinerne er mere effektive og øger derved overkapaciteten i sektoren, der inden krisen blev vurderet til 15-20 %⁽⁸⁾. I dag, efter krisens indtræden, ligger den omkring 25-30 %.

3.3.3 Iflg. den tyske fagforening Ver.di har udvidelsen af den grafiske industris kapacitet i EU øget det i forvejen ødelæggende konkurrencepres i sektoren. I øvrigt påpeger Ver.di, at investeringerne kun har øget presset for at reducere omkostningerne og udmanøvrere konkurrenterne på markedet, hvilket allerede har medført massefyringer.

3.3.4 Overkapaciteten og overinvesteringerne har allerede medført en række markante konkurser. Én af de virksomheder, der er blevet ramt heraf, er Quebecor World, der var én af de vigtigste grafiske virksomheder i Europa med mere end 20 000 ansatte på verdensplan. Quebecor World indgav insolvensbegæring i 2008 pga. den skærpede konkurrence og den stigende brug af digitaltryk. Det lykkedes virksomheden at tilbagebetale sin gæld i 2009, og den har nu skiftet navn til World Color efter at have afhændet sine europæiske aktiviteter til en investeringsfond ved navn HHBV. Ses der bort fra konkurserne, er der mange virksomheder, der reagerer på vanskelighederne med virksomhedssammenlægninger, hvilket medfører massive omstruktureringer i hele sektoren med tab af arbejdspladser til følge.

3.3.5 Som i en lang række andre sektorer har den økonomiske krise haft alvorlige følgevirkninger for overenskomstforhandlingerne i 2009. Selv i de tilfælde, hvor beskæftigelsen fastholdes, har det store pres, som udøves på de ansatte for at reducere lønomkostningerne, haft en negativ effekt på løn- og arbejdsvilkårene. De kollektive overenskomstforhandlinger førte i 2009 til en nedgang i reallønnen på i gennemsnit 0,9 % for de ansatte i den grafiske industri i EU⁽⁹⁾. Udvidelsen af markedet har bidraget til at forstærke den onde cirkel af faldende priser og pres på lønningerne og til at skærpe konkurrencen.

3.4 Virksomhedssammenlægninger

3.4.1 Gennem de senere år er antallet af virksomheder, der producerer papir, tryksværter og trykpresser faldet, hvilket har medført flere virksomhedssammenlægninger og placeret leverandørerne i en position, hvor de i højere grad har kunnet diktere forretningsbetingelserne.

⁽⁷⁾ Konference for den europæiske rotationsdybtryk- og offset-branche 16.-20. marts 2009 i Verona (Italien).

⁽⁸⁾ Ibid.

⁽⁹⁾ Rapport sur les conventions collectives d'UNI Europe, Gennard, J. (2009).

3.4.2 En undersøgelse af den grafiske sektor i EU for nylig har vist, at »overkapaciteten, overinvesteringerne, den vigende efterspørgsel, de faldende priser, den faldende omsætning og den stigende konkurrence i markedet« har medført virksomhedssammenlægninger, overtagelser og nye konkurer⁽¹⁰⁾.

3.4.3 Virksomhedssammenlægningerne og -overtagelserne har betydet større virksomheder, der i endnu højere grad målrettet går efter at udmanøvrere deres konkurrenter. I 2005 fusionerede mediekoncernerne Bertelsmann, Gruner + Jahr og Springer således deres aktiviteter i et nyt selskab, Prinovis, der er det største dybtrykkeri i den grafiske industri i EU. Derudover har koncernen Schlotz AG indtaget pladsen som Europas næststørste dybtrykkeri i kraft af overtagelse dels af tilsvarende virksomheder (REUS i Pilsen, Tjekkiet), dels af foldnings- og trykkerifaciliteter i Biegelaar (Nederlandene) i 2006 og 2007. I starten af 2008 overtog en gruppe nederlandske investorer Quebecors grafiske aktiviteter i Europa. Den britiske koncern Polestar er på udkig efter partnere med henblik på at øge sin markedsandel.

4. Fremtidsmuligheder

4.1 Samlet stiller disse problemer web offset- og dybtryksektoren i EU i en vanskelig situation, der ville være skadelig på længere sigt uden fælles og hurtig handling fra de politiske beslutningstageres og interessenternes side. Arbejdsmarkedsparterne er hver for sig nået til den konklusion, at sektoren skal omlægges og omstruktureres, hvis den på sigt skal have et holdbart udviklingsperspektiv. Det er imidlertid sandsynligt, at der i det kommende tiår vil blive rationaliseret yderligere, og at dette vil medføre fyringer i stort tal. Derfor er arbejdsmarkedsparterne af den opfattelse, at der skal tages en række initiativer nu for at sikre, at den krise, sektoren aktuelt befinder sig i, kan styres på en måde, der gavner arbejdsgivernes og de ansattes interesser. Krisen er i øvrigt nu så alvorlig, at fagforeningerne i øjeblikket er i færd med at undersøge dens konsekvenser og forsøger at udarbejde konstruktive strategier for at bevare beskæftigelsen, forudse omskolingsbehovene, undgå en forringelse af arbejdsvilkårene og fastholde lønningerne.

4.2 Kommissionen stillede i enighed med erhvervsorganisationerne i 2007 forslag om en handlingsplan for den grafiske industri omfattende seks punkter:

- 1) Ledsageforanstaltninger til fremme af en dynamisk grafisk industri i EU i et globaliseret marked;
  - a) Partnerskaber og alliancer;
  - b) Styling af produktionsomkostningerne;
- 2) Udvikling af tjenesteydelser med høj merværdi for kunderne;
- 3) Bedre uddannelse;

4) Styrket europæisk referenceramme – standardisering og harmonisering;

5) Intensivering af den fælles forsknings- og innovationsindsats;

6) Forbedring af den grafiske industris omdømme.

EØSU støtter op om planen i dens helhed og mener, at den fortsat er aktuel. Udvalget glæder sig over de allerede opnåede resultater. Eftersom vanskelighederne i sektoren imidlertid er blevet kraftigt forværret af den krise og recession, der har ramt alle medlemsstater i EU, mener EØSU, at det haster med at træffe en række foranstaltninger for at hjælpe sektoren med at løfte de udfordringer, den står overfor på kort sigt.

4.3 I øvrigt har den økonomiske krise skabt et akut behov for en planlagt og koordineret indsats fra arbejdsmarkedsparternes side. Udvalget ser mere end nogensinde et behov for at tilrettelægge en egentlig europæisk industripolitik med udgangspunkt i Kommissionens forslag. Det er ikke hensigtsmæssigt, at processen med virksomhedssammenlægninger fortsætter i unødvendigt omfang, men det bør være muligt at forestille sig en styret konsolideringsproces, der tager højde for overgangsvanskelighederne, herunder i kraft af en nedsættelse af arbejdstiden, for i videst muligt omfang at bevare arbejdspladserne i sektoren og mulighederne for at tilrettelægge omskolings- og interne og eksterne mobilitetsforanstaltninger. For at forbedre produktionsteknikkerne og opnå stordriftsfordele, der kan medvirke til at sikre virksomhedernes overlevelse, kunne der i henhold til forordning (EF) nr. 2658/2000, som er under revision, forsøgsvis indgås specialiseringsaftaler mellem virksomheder, hvis markedsandele tilsammen ikke overstiger 20 %.

4.4 Der kunne igangsættes en undersøgelse af aftaleformidlernes aktivitet for at vurdere deres indflydelse på prisfastsættelsen. Princippet om fri konkurrence uden indgreb bør have spillerum i det omfang, kravet om anstændige løn- og arbejdsvilkår respekteres, og kollektive overenskomster, hvor sådanne findes i EU, overholdes.

4.5 Der skal foretages en samordnet indsats for at reducere sektorens overkapacitet. Der skal føres en social dialog og kollektive forhandlinger på alle niveauer i medlemsstaterne for at styre omstruktureringen efter socialt acceptable retningslinjer. Desuden haster det med at etablere en formel, struktureret social dialog på europæisk niveau for at finde løsninger, der er egnede til at løfte de udfordringer, som sektoren står over for. Den sociale dialog i sektoren kan munde ud i vedtagelse af udtalelser, fælles erklæringer, retningslinjer, adfærdskodekser, chartre og aftaler.

4.6 Det er helt nødvendigt, at Kommissionen yder økonomisk og logistisk bistand, hvis EU også i fremtiden skal fastholde en web offset- og dybtryksektor, der er sund, og som formår at tjene penge. EØSU opfordrer virksomhederne til at søge EU-støtte, hvor dette er muligt, dvs. navnlig fra Den Europæiske Socialfond, Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Fond for Tilpasning til Globaliseringen samt

⁽¹⁰⁾ Gennard, J. Annual Collective Bargaining Survey. UNI Europa (2008).

europæiske forsknings- og innovationsmidler. Det ville ligeledes være hensigtsmæssigt at vurdere, i hvilket omfang Den Europæiske Investeringsbank kan deltage i finansieringen af virksomhedernes anskaffelse af ny teknologi med henblik på at opdyrke nye forretningsområder. Støttens formål bør ene og alene være at lette omstillingen i sektoren og ikke at bidrage indirekte til udflytning af virksomheder.

4.7 Umiddelbart foreslår EØSU fire initiativer:

4.7.1 Nedsættelse af en gruppe på højt niveau sammensat af repræsentanter for industrien og arbejdstagerne samt af forskere med det formål at indkredse den grafiske industris udviklingsperspektiver på mellemlang sigt og fremsætte forslag til nye forretningsmodeller.

4.7.2 Afholdelse af en konference for samtlige interessenter med henblik på at foretage en fælles statusopgørelse og finde praktiske løsninger på kort sigt. Arbejdsmarkedsparterne kan f.eks. blive bedt om at pege på mulige udviklingsscenerier for

sektoren og umiddelbare foranstaltninger til at få markedet trukket i en holdbar retning.

4.7.3 En af Kommissionen finansieret, uafhængig undersøgelse i forbindelse med den sociale sektordialog med det formål at kaste lys over sektorens fremtidsudsigter på mellem- og lang sigt. Undersøgelsen bør navnlig tage hensyn til nye teknologier, udviklingen i forbrugernes adfærd og leverandørernes og ordregivernes strategier.

4.7.4. Etablering af et europæisk branche- og kompetenceobservatorium eller –sektorråd, der kan vurdere de nuværende og kommende kompetencebehov. Et godt kendskab til de krævede kompetencer er en absolut nødvendighed for at kunne tilrettelægge en passende uddannelses- og omskolingspolitik.

4.8 For at sikre en effektiv opfølgning på udviklingen inden for erhvervet bør Kommissionen oprette et informations- og dataindsamlingssystem, som er pålideligt og tilgængeligt for interessenterne.

Bruxelles, den 14. juli 2010

Mario SEPI
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg
